

"Sköna maj välkommen..."

Fiskarna bilda kooperativer

Återigen draga fjumma vindar genom luften. Åter börja solens strålar falla varma från en klarblå himmel och värstämningen börjar vakna inom människorna.

Vi, som har lyckan att bo i ett socialistiskt land, i det enda land på jorden, som är arbetarnas rätta hemland, får i morgon arbetarnas kämpadag — första maj.

Vi veta, att första maj firas i många länder, men på vilket sätt och vilken betydelse ger man denna dag? I några kapitalistiska länder artar sig denna dag för ungdomen särskilt till en dryckesfest. Man går ut i naturen och sjunger sånger om ljusets seger över mörkret och känner sig glad över att våren ånyo kommit efter den långa och tråkiga vintern. Sedan avslutar man dagen på någon krog vid bågaren.

På många ställen anordnar man även militärparader och håller lovtal till fosterlandets vill och ve samt lovar dess ledare och uppmannar alla till kamp och att vara redo att offra allt liv för fosterlandet, om så skulle behövas.

Denna taktik använde även Estlands kikkregement och den är bekant för oss. Men för arbetarna, på vilkas skuldror hela samhället vilade, hämtade denna dag ingenting nytt som fisk. Bakom dessa sköna ord, som på denna dag, hölls, låg det ingen grund. Det var endast tomma ord och fraser, som bourgeoisin förtrod att så väl utsmyska till det yttersta. Arbetarna voro fortfarande tvungna

na att tråla åt kapitalisterna och deras eget bästa kom på sina plats.

Man föröckte på alla möjliga sätt fördringarna inombörden av första majs betydelse genom att ge denna dag en nationell karaktär och samla folket under nationernas fanor. Men arbetarklassen lät inte vilseleda sig. Denna fana blev för arbetarklassen främmande. I stället samlade den sig under den blodröda fanan varje år, när omständigheterna nägorunda tillät det.

Samlade under denna fana lyckades Estlands arbetare även den 21 juni 1940 största kikkregementen och kan nu därför i år för första gången samlade under den röda fanan på alla vår första maj.

I år går ESSR:s arbetarklass med ljusare känslor emot den instundande våren. Vi arbetare känna oss glada över de milda solstrålarna som smeka våra kinder och tanken blir glad och fri över att sommaren närmar sig med gröna ångar och guldgula sädesdått.

Bonden gör med glatt mod ut på åkern förbereder sig för vårbetena, som strax börja, fiskarna förbereder sig för kampen med det stormande havet. I arbetsverk och fabriker råder ett livligt arbete.

På samma gång, som vi i Sovjetunionen göra framsteg på alla områden och kunna glädja oss över naturens skönhet, flyter det i de kapitalistiska länderna blod i strömmar. Det andra imperialistiska kriget utbreder sig allt mer för varje dag och drar nya folk och stater med. Vi veta icke, när och hur denna kamp

kommer att sluta. Sovjetunionen har tack vare sin fredspolitik ännu kunnat hålla sig utanför kriget. Sovjetunionen vill icke krig, men rygger icke heller tillbaka, om det indrages i detta, ty det försvaras av miljoner män i den oöverbärliga Röda armén, som är beredda att till sista blodsdroppen försvara arbetarnas hemland och Lenin-Stalins lära.

Tack vare detta kunna även vi ESSR:s arbetare i lugn och ro föra proletarietets kämpadag — 1:a maj. Vid sammanträden och meetings förstärka vi ytterligare våra led och livra för att Lenin-Stalins lära måtte vinna genklang i varje arbetares bröst.

Första maj är dagen, då vi väsa våra vapen för den stundande internationella arbetarrevolutionen, då vi med all kraft sjunga dödsång för alla kapitalister och utsgare.

För första gången känna även vi, ESSR:s arbetare och bönder, att det är en äkta 1:a maj. För första gången efter en lång och svår trädsmid, då himlen täcktes av mörka, tunga moln, skiner solen från en klarblå himmel och vi märka, att vintern verkligen "rasat ut bland våra fjällar".

Samtidigt som vi få vara befrielse från förtyrkarna och sträcka en hjälpanne hand till våra kamrater i alla fem världsdelar, som ännu suka under förtyrk och bojor, får vi även ljusets seger över mörkret i naturen och stamma in med full bals i "Sköna maj välkommen till vår bygd igen..."

Förutom arteller, i vilka redan sammanslutit sig 620 fiskare, försigår nu en sammanslutning av fiskare till kooperativer. Man har utarbetat nya stadgar för fiskarkooperativa, vilka ge dessa verksamhet stora möjligheter. Kooperativa förse sina medlemmar med nödvändiga redskap, båtar och annat, ordna med lån för anskaffande av fångstredskap samt organisera torgförsäljningen av fångsten. För fiskarkooperativa har man försäkrat försäljningen av hela fångsten till bestämda priser. Ävenså vinnligger sig kooperativen om medlemmarnas fackkunskap och politiska vetande samt sörjer för höjandet av den kulturella nivån.

I fiskarkooperativa sker fångsten visserligen individuellt, men de nya stadgarna ge även stora möjligheter att organisera kollektiva fångstgrupper. Detta för kooperativa närmare fiskeriarterna, vilka är organiserade med fullständigt kollektivt fångst, som grund.

I Vilmsi, Varna, Narva-Jõesuu och Pärnu, på Ösel och andra orter omor-

ganisera fiskarna de tidigare kooperativa. På kooperativernas sammanträden har man emhälligt godkännt de nya stadgarna. I Pärnu sammanslöt sig de hittillsvarande små organisationerna till en gemensam etor kooperativ, vilken har 344 medlemmar. Även Vilmsi kooperativ har beslutat övergå till de nya stadgarna med sina 76 medlemmar avensom Lihula kooperativ med 138 medlemmar, Hapsals, Kihnu och andra kooperativer. De nya stadgarna ha redan över 15 fiskeriorganisationer antagit på sina allmänna stämmor.

På flera orter försigår sammanträden i fiskarkooperativa under den närmaste tiden. Där kommer man att anta beslut om övergång till de nya stadgarna. Allt som allt kommer man att reorganisera 120 fiskeriorganisationer med 4900 medlemmar. Oivvelaktigt kommer medlemsantalet att efter omorganiseringen öka, ty kooperativen skapar stora möjligheter för framgångsrik fångst och därmed för bättre levnad för fiskarnas levnadsförhållanden.

Säningsplanen har bibringats Läänemaa gårdar

Länets verkställande kommitté har sammanställt en plan över säningsplanens bibringande till hushållen.

I allmänhet har säningsplanens genomförande lyckats. Bland bönderna råder det på alla orter intresse för säningsplanen och dess genomförande. Det råder fullkomlig klarhet om och förståelse för, att det är mycket viktigt, att varenda åkerlapp blir besädd.

Bäst har säningsplanen bibringats hushållen i Asuküla, Martna, Taebila, Nukio och Rikuli kommuner. Även i Pihla- och Kõrgesaare på Dagö har det arbetats med fisk, varvid särskilt stor skikt och stort intresse för saken upprättats av agronom Arusoo. Arbetet utfördes även ordentligt i Emmaste och Käina kommuner. Dälgare och i långsammare tempo försigick arbetet i Lihula, Kirbla, Karuse, Varbla och Märjamaa kommuner.

I samband med säningsplanens genomförande måste agronomerna även företaga kontroll av stråfoder. Även kontroll av utsädesmängden företogs. I allmänhet är det brist på klöver-, timotej- och vicker- samt på örna och i kommunerna vid kusten korn- och havreutsäde. I dessa orter misslyckades havre- och kornskörden. Meddelanden om den felande delen av utsäde i Läänemaa sändes till Jordbruksfolkkommissariatet och svar har redan ingått om den mängd av utsäde som lämnas till Läänemaa. Från andra sovjetrepubliker erhålles som lån: havre — 20 ton, korn — 16 ton, grå ärt — 20 ton, vicker — 17 ton och svinkärter — 10 ton. I de närmaste dagarna anländer även från Centralen båtutgåda.

Utom dessa mängder ger Jordbruksfolkkommissariatet även från sin sida jordbrukarna följande mängder av utsäde: havre — 50 ton, korn — 16 ton och ärt — 12 ton. Punkterna, där utsäde lämnas till bönderna, är i Hapsal, Risti, Märjamaa och Lihula stationer.

På slätpotatis är särskilt rika kommunerna i närheten av Hapsal. Enligt kontrollerade uppgifter blir det i dessa kommuner över 3000 ton potatis vilken kan föras till andra län, där det råder brist på potatis.

Det stora överskottet av potatis kan även till viss del ersätta bristen på stråfoder. Verksällande kommittén har vidtagit åtgärder för att förä dessa mängder av potatis till ställen, där det råder brist.

Resultatet av socialistisk tävling mellan Läänemaa kooperativer

Från mars till april i år ägde en socialistisk tävling rum mellan Läänemaa kooperativer om förvärvandet av nya medlemmar, renligheten i affärerna, förberedelser för sammanträden o. s. v. Resultatet av dessa tävlingar meddelades för en tid sedan av Läänemaa Konsumentkooperativers Länförbund.

Av Läänemaa 16 kooperativer tävlade alla två och två. Bl. a. kan nämnas att Vigala kooperativ vann över Rikullis kooperativ.

I ett sammandrag om Läänemaa kooperativers verksamhet kan man konstatera, att deras arbete varit tillfredsställande. Medlemsantalet inom kooperativerna har ökat med 50%. Hela med-

Notiser

Alla Runö fiskare ha beslutat att bilda fiskeriartell. Stadgar ha sammanställt och sända till Styrelsen för Omarbetning av fisk, för att stadfastas av denna. (ETA)

För genomförande av säningsplanen på Vormsö gård jordbrukarna alla nödvändiga förberedelser, varvid kommunens verkställande kommitté givir råd och hjälper till med lösendet av frågor, som uppstå i samband med säningsplanens genomförande. Jordbrukarna själva visa stort intresse för att genomdriva den förutsedda planen.

Även intresset för politbildningsarbetet tilltagit och har bland ungdomen på Vormsö blivit livligare.

Sekretären för Vormsö ungmunnarnas underorganisation, kamrat Aleksander Hammerman, berättar, att flera nya kandidater tillkommit och att ännu flera unga kamrater under närmaste tiden kommer att anmäla sig. Vidare nämnde kamrat Hammerman, att de svenska ungmunnarna med stort intresse aktivt deltaga i det politiska-kommunistiska uppfostringsarbetet.

I skolor och andra lägenheter anordnas klubber och röda hörn.

Hittills har bristen på svenskspråkig litteratur givir sig tillkännat vilket även varit ett hinder för att mera intensivt kunna arbeta och utveckla självverksamhet bland estlandssvenskarna, men nu finns det uppgifter om, att denna brist snart skall avhjälpas.

L. Malmre.

Förberedelserna till 1 majfestligheterna äro här i full gång. Rikullborna äro själva övertygade om att det aldrig förr här har förberetts något så stort, som folket så allmänt har gillat och följt med. Högpunkten för alla festligheter kommer troligen att bli festen i centrala folkets hus i Hörbing, där programmet bland annat ombejöras av skolläraren Carl Blees och skolföräldrarna Anton Vesterberg. För den estniska kommunens befolkning anordnas den 1 maj en allmän fest i Kiritsa skolkhus, där skolföräldrarnas Beate Sarajõe och ungmunnarnas Roman Kaljulaid innehava största delen av regin.

E. B.

Enligt den av Bildnings Folkkommissariatet utarbetade planen för kultur- och folkskunnat, har man på Vormsö grundat ett centralt Folkets Hus i Hullo. Dessutom har man organiserat lokala Folkets Hus: ett vid folkskolan i Kärrslätt och ett annat vid folkskolan i Norrby.

Kommunens centrala Folkets Hus' ledare, på samma gång de andra lokala folkskunnas instruktör, är kamrat Hugo Mickelin. Centrala Folkets Hus styrelse består utav kamraterna: Johan Kalff, Johan Berggren, Anders Aspelin och Johannes Appelblom.

Styrelsen för lokala Folkhuset i Kärrslätt består utav: Johannes-Herman Hammerman, Anders Vesterblom, Axel Lindström, Maria Lindström och Ester-Maria Alström.

Styrelsen för lokala Folkhuset i Norrby består utav: Isak Rosenblad, Anders Friberg, Livia-Rosalie Berggren, Ellen

Folkets Hus före konstolympiaden

I augusti månad försigår i Tallinn konstolympiad för vår republik; där man väljer ut de bästa företrädarna, vilka sedan uppträda på konstdekaden i Moskva.

Vid förberedelserna för konstolympiaden äro majfestligheterna den första största föreställningen. Folkets Hus, klubberna och röda hörnen visa resultatet av sitt arbete genom uppträdanden av de självverksamma konstkollektiverna och solisterna.

Folkets Hus' ledare skola se till, att alla spelmän även i kommunerna få tillfälle att uppträda redan vid majfestligheterna. Den roll som dessa komma att spela, är av vikt vid de festligheter, som anordnas med anledning av sovjetordningens årsdag den 21 och 22 juni i vårt land. I samband därmed får mängden spelman visa sin konst på ungmunnens konstolympiad och senare på konstdekaden i Moskva.

Bredvid musik och folkdanser har man på programmet upptagit även punkter av självverksamma teatern samt gott den bildande konsten en plats. På orter, där man har möjlighet att samla begåvade människors arbeten på handarbets, träsnideris, måleriets och andra områden, anordnar man vid

junifestligheterna i Folkets Hus utställningar.

Den 22 juni anordnar man över hela landet stora folkfester för hela kommunerna och uppträdanden av självverksamma kollektiv. Härvid måste även landsbygdens självverksamma teaterkollektiv göra sitt bästa. I flera av Folkets Hus har man redan valt ut och börjat arbeta de skådespel, vilka skola uppföras under junifestligheterna. Premiärerna äro redan under majfestligheterna. Dessa skådespels ledare ha utan tvivel lagt sig vinn om att göra sitt bästa, och deras arbete skall värdigt uppmättas vid kommunernas festligheter, där man väljer ut de bästa kollektiverna, vilka delta i junifestligheterna, som gå av stapeln den 26 och 27 juli till flottans ära. De kollektiv, som därvid uppträda bäst, få uppträda på republikens konstolympiad i Tallinn i början av augusti.

Så kan det väl hända, att bredvid de professionella teaterkollektiverna uppträda även de bästa teaterkollektiverna från vår landsbygd. Organisatorerna för vår självverksamma teater är Centralhuset för Folkets Konstarkliga. Självverksamhet, vilket under en kort tid har gott även landsbygdens scener en god hjälp.

Till Centralhuset för Folkets Konstarkliga Självverksamhet har man nu koncentrerat alla notisbibliotek samt utställningspunkterna för teaterarkiller. Därmed har man likviderat förhållandet, där de små scenerna, självverksamma teatergrupper, orkestrarna och körerna voro tvungna att beställa det material de behövde för sitt arbete från speciella institutioner och där man överhopade smärrekonerna med materiel av mycket litet värde, med skådespel i falsk "fosterländsk" ande och chauvinistiska saker.

Det återstår blott att önska, att alla truppiadere på landet, som ännu ej börjat arbetet med sin teatergrupp, måtte samla alla sina krafter och utan dröjsmål börja med förarbetena till festligheterna.

Meddelande till medarbetarna

Vid firandet av 1:a maj ber redaktionen alla sina medarbetare lägga särskilt märke till cirklar för konstarklig självverksamhets uppträdande. Dessa cirklar uppträda nämligen första gången offentligt i den för konstdekaten pågående tävlingen. Antecknas bör den bästa cirkeln, dess ledare och de enskilda uppträdarna. Meddelanden ber redaktionen insända senast den 5-6 maj.

ett fast pris oavsett, om man fiskar individuellt eller kollektivt. Denna ordning hälsas av fiskarna på Ormsö med en stor tillfredsställelse. Fiskekapitelationen var ju förr deras största fiende och förgälsse. När fångsten började bli bättre, var man tvungen att sälja fisken till uppköparna-spekulanterna till dess halva värde och det kunde t. o. m. hända, att man var helt tvungen att ösa den i sjön. Att under sådana omständigheter tala om förbättrandet av fiskarnas levnadsförhållanden, är alls inte tänkbart.

Men nu, när sådana affärer ej mer förekomma och fiskaren får det fulla värdet för all den fisk han saluför, synes inte framtiden mera så mörk och hopplös. Stora förutsättningar finnas för energiska och initiativrika fiskare. Bildandet av fiskarteller ger dem möjligheter därtill, och frågan därom blir allt aktuellare, när man i pressen läser hur staten på allt sätt bistår de fiskare, som ha sammanslutit sig till arteller i deras dagliga arbete samt hur deras levnadsförhållanden förbättrats med varje dag som går. Det blir endast en tidsfråga, när den första fiskartellen anlägges på Ormsö. Kanse få vi redan denna vår höra, att energiska och målmedvetna fiskare i en eller annan by ha sammanslutit sig till arteller. Ett så-

han skall så till våren, har till hushållen utskrivits en säningsplan, som överensstämmer med den av EK(B)P kommitté i Läänemaa fastställda säningsplanen för Ormsö. Men några större förändringar för ormsöborna ha inte företagits i den utan de så som vanligt i samma utsträckning som förr råg, havre, korn och potatis.

Särskilt bland nybyggarna och småbönderna göres intensiva förberedelser för vårbetena. Men så är det ju också den första våren, som de som husbunder få besä sin egen tova och bärga skörden på den. Den tiden är förbi, när de varje vår voro tvungna att söka sig över till fastlandet för att där söka sig någon anställning hos godsägare eller storbönder för en mycket låg lön.

Xven fiskarna på Ormsö förbereda sig intensivt för den instundande våren. Nya fångstredskap ha anskaffats och de gamla ha lagats. Båtarna stå färdigtjädrade och vänta endast på att bli sjösatta.

På eget initiativ ha ormsöfiskarna hållit många sammanträden, där bildandet av fiskarteller har diskuterats, men några konkreta steg ha dock inte företagits för att förverkliga dessa planer. Orsaken därtill är, att det är nytt och man vill först utpröva, om det nya även har något nytt med sig.

Vårstämning på Ormsö

Ormsöborna gå emot den annalkande våren med stort intresse. De omdaningar och förarbeten, som sovjetmakten har vidtagit för bättre levnad för befolkningens levnadsförhållanden, har även funnit genklang bland ormsöborna och man vill börja producera mera samt hjälpa till vid uppbyggandet av socialismen. Den största hjälpen från sovjetmakten ha dock ormsöborna hittills fått i kraftfoder, som säljes genom den kooperativa affären. Med dess hjälp har man kunnat inskränka nedslaktningen av boskap mycket och verkställandekommittén har haft mycket att göra vid utdelningen av fodret bland bönderna enligt de föreskrivna bestämmelserna. Särskilt förtjust är man över den vackra, grova havre man har fått köpa. "Vår have jämfört med denna är som agnar", yttrade en ormsöbonde om den. Men så får vi inte heller glömma, att den havre ormsöbon skördar, växer på en mycket karg och stenig mark.

För vårsådden äro förberedelserna i full gång. Man är medveten om, att ingen odlingsbarr åkerlapp får bli obesädd till våren och för att framgångsrik genomföra dessa uppgifter är man mycket angelägen om att få några trakto-

Hur Estlands arbetarklass har firat första maj

Det internationella proletariats kämpadag — 1:a maj — har även för Estlands arbetarklass i fyra decennier varit en kämpadag mot tsarismens och bourgeoisins terror och förtryck. Först i år, efter arbetarklassens seger, har Estlands arbetarklass möjlighet att fira denna dag fritt, utan fruktan för kapitalisternas och borgerligas piskor och vapen. Under vilka förhållanden och omständigheter Estlands arbetarklass under tidernas lopp har varit tvungen att fira 1:a maj, därav lämna vi här några drag och episoder.

Under den första borgerliga demokratiska revolutionen 1905 tog även Estlands arbetarklass del i firandet av första maj. För upplysning i denna sak spredde organisationerna i Tallinn och Tartu flygblad. I Tartu organisationers flygblad heter det: "Arbetarnas kamp är internationell. När arbetarna begära 8 timmars arbetsdag, svara kapitalisterna i sista nöd: vi skulle gärna ha infört denna, om icke arbetsdagen i andra länder varit längre, vilket bidrar till att varorna komma att bli billigare. På samma sätt svara även alla staters regeringar, om man fordrar den reguljära krigshärens upplösning. För att göra motstånd mot allt detta, beslöt man på sammanträde i Paris år 1889, där alla länders arbetarpartier voro representerade, att fordran om den reguljära härens avskaffande och införandet av 8 timmars arbetsdag skulle framföras av alla arbetare i alla länder samtidigt. Till denna dag fastslås 1:a maj... Denna dags lösen måtte bli: 1. "Åtta timmars arbetsdag, 2. Försvinne den reguljära hären! Leve folket i vapen! 3. — och särskilt i Ryssland — Försvinne självhärskardömet! Leve folkrepubliken!"

Hur man i själva verket skulle genomföra firandet av första maj 1905, därom heter det i slutet av flygbladet: "Med stora gatudemonstrationer kan vi icke fira vår kämpahögtid — första maj — ty skräckregeringens trupper skulle utan förbarmande dräpa oss och detta skulle komma att kosta oss många offer. Låt oss däremot sluta vårt arbete lördagen den 30 april och först på tisdagen den 3 maj börja det på nytt. Under denna tid håller vi sammanträden, där det är möjligt och diskuterar vårt läge."

I enlighet med flygbladets instruktioner skedde även firandet av första maj i Tallinns fabriker upphörde arbetet den 30 april vid middagstiden. Den 1:a maj vid midnatt hade arbetare samlats vid Russalka-statyn, där meeting anordnats och där man beslöt att först på tisdagen upptaga arbetet på nytt. Från Russalka skred taget förbi slottet till stadens centrum. Då det av många människor bestående taget hade hunnit till Narvavägen, anfördes det utan varning av den ridande gränsvakten och polisen, som piskade människorna och trampade dem under hästfötterna. Även i på gårdarna följde angripna sina offer. Den 1:a maj ägde ett arbetarsammanträde rum i skogen i närheten av Nõmme.

Befolkningen gjorde protest mot den grymma behandling, som polisen utsatt den för och frågan kom upp till behandling även av stadens råd. Guvernören för Estland däremot framförde tack och beklagelse till polismästaren för att ha hållit en god ordning i slutet av april och i början av maj.

År 1906 var man tvungen att fira 1:a maj under ytterst svåra förhållanden, ty tsarens bestraffningsmakt hade kors och tvärs genomströvat landet och Estlands jord var redan genomdränkt med många ädla arbetares blod. En illegal tidning i Tartu ger en handledning, hur man under denna svåra reaktionstid skall fira första maj:

"Arbetare! Vi kommer icke under denna reaktionstid att kunna fira första maj på den sedvanliga sättet."

vi komma tillsammans i båtar på floden, vi firar vid majeldar våra fallna bröders minne, vilka uppslukades av den blodiga kampen, vilka dogo på slagfältet. Vi skapa ett nytt band arbetare emellan, ett nytt brödraskap, som alltid är redo att hålla arbetarnas frihetsfana högt och som icke låter den falla för bourgeoisins fana. Arbetare, vi äro folk, på våra skuldror vila alla andra klasser."

Nu följde Stoljins reaktion och det första imperialistiska kriget, vilka medförde ytterst stora svårigheter för såväl Estlands som Rysslands arbetare. Bolsjevikerna förstärkte emellertid sina led och skred i spetsen för arbetarklassen även under de svåraste tider.

Genast efter oktoberrevolutionen år 1917 började Estlands bolsjevistiska parti och Arbetarnas Representanters Råd sin verksamhet. Likaså började även i Estland Arbetarnas och Soldaternas Representanters Råd sin verksamhet. Liksom i Ryssland så bestod även dessa råd här i Estland av mensjevikerna och s-t-män.

Råden organiserade 1917 firandet av första maj och då är det en självklar sak, att de samarbetade med den borgerliga klassen. Den provisoriska regeringen hade förklarad första maj för helgdag och man ville fira denna dag som frihetens och en folkets fest. Den borgerliga regeringen ville förvärja innebörden av denna dag från proletariats dag och ställa den under sina fanor. Därför förklarade det bolsjevistiska partiets kommitté i Tallinn för arbetarna före första maj följande: "Arbetarklassens intressen rymmas icke inom ett rikets gränser, utan de ha internationell karaktär och därför blev även symbolen för ett internationellt förebande den röda flaggan." Därför uppträder även arbetarklassen vid demonstrationstagen under röd fana och för den nationella fanan finns ingen plats." (Kiir 1917, 20.)

Demonstrationstaget 1917 blev det rikaste på människor som man sett. Den dåtida pressen meddelar, att det varit 8 verst långt och att defileringen förbi slottet i Kadrioro varat i 3 timmar. Vid demonstrationstaget bar man nationella flaggor och tsaristiska ryska flaggor och även husen voro smyckade med sådana. — Arbetarna togo ner dessa på några ställen och härvid kom det till konflikter. Detta demonstrationstag gjorde en avviking från Ryska torget till Russalka och därifrån till dåvarande Petersplatsen. Bourgeoisien försökte för arbetarna förvärja första majs betydelse, men bolsjevikerna förklarade nu för första gången redan öppet för arbetarna den rätta innebörden av första maj. Vidare förklarade man, att man från den borgerlig-demokratiska revolutionen måste övergå till en socialistisk revolution, för vilkens genomförande man redan stärkte sina led.

År 1918 mottog Estlands arbetarklass första maj under tyska ockupationsstyrkors förtryck. Man behövde blott vara bolsjevik eller arbetare för att bli skjuten av ockupationsstyrkorna.

År 1919 den 1:a maj pågick inbördeskrig. Många estländska arbetare kämpade i Röda armén mot de borgerliga. På samma gång pågick även ett bolsjevistiskt upplysningsarbete under kamrat V. Kingissepps ledning.

Chefen för de borgerligas skyddskår meddelade offentligt, att med anledning av den provisoriska regeringens beslut har första maj förklarats för "internationell fest" och att arbetet på alla orter utom på fronten skall upphöra (den borgerliga regeringen var tvungen att ge arbetarna ledigt på denna dag, ty annars skulle de själva ha tagit sig ledigt). Vidare förbjöds alla arbetardemonstrationer och sammanträden och församlingar mot dessa bestämmelser bestraffades på det strängaste av krigsdomstol.

arbetarna den 1:a maj 1919 bl. a. följande: "Icke någonsin tidigare ha Estlands arbetare haft anledning att inlägga en skarp protest än i år. Icke någonsin tidigare ha Estlands arbetare sukcat under större förtryck än i år." Vad är blodbadet den 16 oktober 1905 i jämförelse med de stömmar av blod, som Estlands kapitalister har låtit flyta på Ösel, i Virumaa, Võrumaa, Narva, Tapa, Tartu... o. s. v. för att införa sin makt och befästa den. — Men första maj får ingalunda bli en segerhögtid, nej, en kämpahögtid! — "ned med lagstiftande församlingen och bourgeoisins valde! Leve arbetarnas revolution!"

Den första maj 1920 anordnade fackföreningar och organisationer, som stodo i ett vänskapligt förhållande till 3:e Internationalen, ett demonstrationstag. Denna arbetarmassa satte sig i rörelse vid Petersplatsen och fortsatte till Katriinental, där man stannade vid Mihkel Aitsams och hans kamraters gravar, vilka vid revolutionen 1917 fått ge sina liv. Vid Russalka och framför fackföreningarnas hus anordnades meetings, där man utbragde leverpoer för Sovjetunionen och 3:e Kommunistiska Internationalen.

Vid firandet av första maj år 1921 gävo arbetarna över hela landet uttryck åt sina känslor.

Redan före första maj hade den borgerliga regeringen låtit fängsla arbetare för att därigenom hindra firandet av första maj. Det 15 april skriver tidningen "Kommunist" (1921, 1) om firandet av första maj följande:

"Bourgeoisin är i full gång med att göra förberedelser för firandet av första maj. — Arbetare, vad har ni gjort för förberedelser, så att första maj även i Estland kommer att bli en internationell högtid för arbetarklassen? Sätt i gång med demonstrationstag såväl på landet som i Staden. Samlens under eder blodröda fana — mot kapitalismen och för den internationella revolutionen!"

Uppropet till att fira första maj spred sig mycket fort bland arbetarna, vilket blivit tryckt i EKP CK-s illegala tryckeri. I det sista uppropet uppmannas arbetarna till kamp och man utropar: "Ned med estniska herrarnas rike! Leve de estniska arbetarnas Rådryska Republik! — Varen redo till att försvara Rådrysland mot bourgeoisins intriger!"

De borgerliga ville avleda folkets uppmärksamhet från arbetarnas demonstrationstag. De anordnade för de olika organisationerna och krigshärens promenader. Vilket intryck bourgeoisins och vilket arbetarnas demonstrationstag gjorde, därom skriver tidningen "Kommunist" flygblad följande:

"Sålunda ställde Einbund för första maj till, att alla arbetare voro samlade under den röda fanan, medan man däremot under den blå-svart-vita endast såg en skräprik kronans parad..."

Redan när demonstrationstaget satte sig i rörelse vid Narvavägen, hade under 25 fanor församlats sig omkring 3000 personer och vid slutet uppgick denna massa till 10.000 personer. Firandet av första maj i år fann ett mycket hjärtligare mottagande än i fjol. Man utbragde leve ej endast för Sovjetunionen och Kommunistiska Internationalen, utan även för Estlands Kommunistiska Parti, vilket klart bevisar de borgerligas skräckregerings inflytande på människorna."

Till en storstad demonstrationsfest artade sig firandet av första maj år 1922, då man för första gången gjorde förberedelser för denna fest under ledning av V. Kingissepp.

Tidningen "Tallinna Tööline" (Tallinns arbetare) meddelade redan långt i förväg lösenorden, som skulle bäras vid demonstrationstaget. Av de femtio parollerna, som man här finner vi följande:

Kommunistiska Internationalen och dess sektioner i alla länder! 3. Leve det internationella proletariats revolution! 4. Leve revolutionens högborg — Rådrysland! 5. Bort med händerna från Rådrysland! 6. Ned med utsgarnarna och deras kammarsvenner! 7. Vi fordra arbetarregering! 8. Vi fordra fri verksamhet för Kommunistiska partiet! o. s. v.

1:a maj började arbetarnas demonstrationstag vid Arbetarkällaren, i vilket en stor mängd av Tallinns proletariat deltog. Demonstrationstagets längd uppgick till 2 verst och deltagarna i detta till 20.000 ("Punane Täht" [Röda Stjärnan] 1925). När demonstrationstaget var på väg tillbaka från Russalka, där meeting ägt rum, öppnade polisen eld på det. Det uppstod en stor orolighet. Polisen lyckades få fast en illegal person, vilken efteråt blev provokator och för att befria sig själv förordade V. Kingissepp. Detta misslyckande vid firandet av första maj förde med sig den största förlust för Estlands arbetarklass: den förlorande nämligen sin ledare V. Kingissepp.

Firandet av första maj 1923 skedde under ännu större förtryck. Mot de borgerligas terror och reaktion organiserade det kommunistiska partiet en front av arbetare. Krigshären gjorde även nu sina promenader i staden. I Tallinn tillät man icke mera demonstrationstagen att gå till Katriinental, utan i stället till Strooms tällund, där meeting ägde rum och där man utbragde leve för Sovjetunionen och arbetarnas revolution. Man spelade en sormarsch till Kingissepps och Kreuks minne. Talarna uppmannade arbetarna att vid de instundande valen rösta på arbetarfrontens block.

I Tartu ville man skingra arbetarfrontens blocks demonstrationstag, när det var på väg till Tähtvere park. På hörnet mellan Lai och G.-Adolfsgatan sammanstötte demonstrationstaget med en kavalleriskvadron. Man ville antagligen öppna eld mot arbetarna, som fallet var i Tallinn året förut.

I maj 1924, när man redan kunde känna folkets resningsstämning i luften, anordnade man över hela landet kämpahögtid. I Tallinn ställde arbetarfronten på nytt till med ett demonstrationstag till Stroom, där bolsjevikerna höll tal till arbetarna. Krigshären gjorde som vanligt sina promenader i staden. Mensjevikerna och självsocialisterna anordnade i brandkärs-huset meeting, som emellertid blev utan besökare. I Tartu ställde man i Tähtvere park till med ett demonstrationstag och även i andra städer hölls demonstrationstag och meetings.

Radioutsändningar med anledning av majfestligheterna

Första maj anordnas en festlig och intressant radioutsändning. Redan på morgonen sänder en grupp av Moskvas författare sitt traditionella reportage från Röda Torget. Miljoner människor lyssna till berättelser från Röda arméns och Röda flottans parad.

Under demonstrationen äger ett radiosamtal rum mellan Röda Torget och de nya sovjetrepublikernas huvudstäder. Vid mikrofonerna uppträda arbetare från de större fabrikerna i Tallinn, Riga, Kaunas, Petrozavodsk och Kischneff. De talar om det fria firandet av första maj i de nya sovjetrepublikerna. Man radierar även den över hela landet kända barmästaren Aleksej Semjovlovis och lokomotivföraren Nikolai Lunins tal, som förevi-

Efter det att Estlands arbetares resning den 1 dec. 1924 mycket blodigt undertryckts och hundratal arbetare fallit offer för de borgerligas kulor, måste bolsjevikerna börja sin verksamhet ännu mera illegalt än under tsarens tid. Oaktat det, att man 1924 icke kunde fira första maj offentligt och att krigshärens marscherade i staden och mensjevikerna höll meetings, spred det kommunistiska partiet ändå flygblad, vilket kom den borgerliga pressen att förväna sig i hög grad. Om det än i framtiden icke mera var möjligt att ställa till demonstrationstag och meetings, försvann dock icke den goda kontakten mellan arbetarna och bönderna, utan de uppehöll den genom illegala flygblad och upprop.

Även de bolsjevikerna, som av bourgeoisin inspärrats i fängelse, glömde icke att fira första maj. Enligt tradition mottogo alla bolsjevikerna i fängelset första maj genom att sjunga Internationalen. Oaktat det att de "genom sin sång förstörde ordningen" och som straff härfür frångetos alla rättigheter under en månads tid, (de förbjödos att läsa all litteratur, brevväxling, att taga emot gäster o. s. v.), fortsatte de att fira första maj.

När de borgerligas vapen gjorde det omöjligt för arbetarna att fira första maj, togo skyddskåren och krigshären endast sina promenader i staden. Hurudan karaktär första maj fick för de borgerliga, därom skriver "Päevaleht":

"Om majfestens frid kunde det icke bli tal (när arbetarna anordnade demonstrationstag). Fabriksarbetarna kom på kvällen hem trötta, med agitatorns upphetsningstal ännu klingande i öronen. Vilodagen var med ett ord förstörd. Numera sker firandet av första maj under tysthet, under tecknat av en värfest. Man har tid att företaga längre promenader och betrakta den vaknande naturen... Vi lär oss att tänka och se världen med egna ögon. Det är i alla fall bättre än att lyssna till sorlet från en meeting och vänta av någon demagog själens frälsning och sociala förbättringar."

Och om bourgeoisin icke mera lyssnade till arbetarnas meetings, så lyssnade dock arbetarna till bolsjevikernas illegala ord.

Den 21 juni 1940 var inne EK(b)P uppmannade alla Estlands arbetare till en avgörande kamp mot bourgeoisin. Man avskaffade den borgerliga regeringen och Rådsrepubliken Estland uppträdde, där nu arbetarna fritt och med glädje kan fira arbetarklassens kämpahögtid.

Hör i radio

Tallinn RV 309, Tartu RV 105, Türi 107.
Onsdagen den 30 april.

Klockan 18.30 Arbetare från de Baltiska Sovjetrepublikernas huvudstäder berättar för varandra om förberedelserna för firandet av 1:a maj. (Utsändning från Tallinn, Riga och Kaunas på ryska).
Klockan 20.20 Hur vi förbereder oss mot första maj.
Klockan 21.30 Valborgsmässoafton. Historiska data och personers intryck, som dagit del i firandet av 1:a maj i

Torsdagen den 1. maj.
7.35 Majhälsning.
7.45 Majsång.
8.00 Program för majfirandet i Tallinn, Tartu m. m.
10.00 Majfestligheternas utsändning.
14.00 Meddelanden om 1:a majfestligheterna i hela landet.
15.00 Republikanska Styrelsens för ESSR Lantbrukares Fackföreningar 1:a majhälsning.
19.20 Folkfest på Segerplatsen.
0.30 Türi. Dagsnyheter på svenska.
Fredagen den 2 maj.
10.00 Utsändning om majdagen. Utsänd-

Krigsverksamheten i Europa och Afrika

På balkanfronten

De allierades läge i Grekland blev plötsligt mycket sämre. Efter det att tyskarna den 19 april efter hårda strider hade erövrat bergtoppen Olympus och tvingat den grekiska armén i Makedonien och Egypten att kapitulera, framträdde de i snabba dagmarscher mot det strategiskt viktiga bergspasset Thermopyle, som försvarades av starka engelska truppstyrkor. Men engelsmännen kunde inte upprepa Leonidas' bragd för 2500 år sedan, då han med 300 spartaner försvarade nämnda bergpass mot Xerxes' horder under många dagar. De kunde inte bjuda de välrustade tyska motmekaniserade trupperna något större motstånd, oaktat det, att goda förutsättningar funnos.

Efter att ha besatt Thermopyle låg vägen öppen för tyskarna till Aten. Men det engelsk-grekiska överbefälet hade även tagit en sådan utgång av operationerna i Grekland i beräkning, ty redan den 23 april vände sig Greklands konung Georg i ett upprop till folket och meddelade, att den grekiska regeringen hade beslutat att flytta från Aten till Kreta, där den skulle fortsätta kriget mot Tyskland och Italien. Samtidigt meddelades det, att engelsmännen hade börjat evakuera Aten, vilket förhölls, att stadens fall snart var att vänta. Detta skedde också, ty tidigt på morgonen den 26 april intogs tyskarna i Aten. Därmed har under de allierades kontroll blivit endast en liten del av det grekiska territoriet.

Skådeplatsen för de närmaste dagarnas krigsoperationer i Grekland kommer antagligen att bli den Peloponnesiska halvön, dit engelsmännen och grekerna ha evakuerat stora truppförband. Men för att försvara villvallen och förhindra engelsmännen att evakuera sina trupper dit ha tyskarna genom luftbussar erövrat Korintiska näset, som förenar den Peloponnesiska halvön med det övriga Grekland, och staden Korint. Ett stort antal engelsmän ha vid dessa operationer tillfångatagits och resten har retirerat söderut. Ett tyskt regemente har även landstigit på Peloponnesiska halvön och besatt hamnstaden Patras.

De allierades ställning i Grekland har med anledning av dessa operationer blivit mycket kritisk och det är endast en tidsfråga, när denna front skall likvideras. Men något avsevärda ha inte dessa operationer fört med sig, ty de är endast en etapp i det andra imperialistiska kriget.

I samband med tyskarnas framrykning i Grekland har även luftvapnets aktivitet i östra Medelhavet blivit livligare. Som det av de tyska och italienska telegrammen framgår, ha många engelska och grekiska transportfartyg sänkts. Även ha tysk-italienska flygare bombarderat Kreta och andra strategiskt viktiga punkter i östra Medelhavet.

På den afrikanska fronten

I diplomatiska kretsar i London har man allt oftare börjat tala om att general Wavell förbereder sig för motoffensiv vid den egyptisk-libyska gränsen för att därmed utjämna de allierades motgångar på Balkan. För detta ändamål ha redan stora truppstyrkor sammandragits vid den libyska gränsen av engelsmännen och man antar, att anfallet börjar inom de närmaste dagarna.

Under den gångna veckan ha inte några större operationer där förekommit. De tyska och italienska trupperna hålla på att försöka sig vid den egyptisk-libyska gränsen och vid Tobruk, där den engelska garnisonen fortfarande gör ett tappert motstånd mot axelmakternas anfall. Det engelska flygvapnet har här uppvissat en mycket stor aktivitet. Tillsammans med flottan bombarderade det Bardia, Derna och Tripolis. I Bardia landsattes t.o.m. trupper, vilka emellertid tillfångatogs eller förintades av de tysk-italienska trupperna.

I Ost-Afrika fortsätta engelsmännen med att likvidera resterna av den italienska armén där och ha under de senaste dagarna genombrutit de italienska försvarslinjerna vid Dessie samt tagit några andra städer. Men då italienarna ha tagit mycket starka positioner i bergstrakterna, torde dessa operationer

inte kunna slutföras under de närmaste dagarna. Dessutom har det även i södra Abyssinien förekommit sammanstötningar mellan engelska och italienska trupper med det resultatet, att engelsmännen ha erövrat punkten Madji, som ligger norr om Rudolf-sjön.

Som nu ställningen är i Abyssinien är de ganska troligt, att krigsoperationerna snart där är avslutade, fastän den italienska armén ännu gör ett tappert motstånd.

Det tysk-engelska luftkriget

På den tysk-engelska fronten märkes en stor aktivitet av såväl det tyska som det engelska flygvapnet. Det tyska överbefälet har antagligen satt som mål att förstöra de engelska hamnanläggningarna och skeppsvärnen, så att England inte skall kunna motta krigsmateriel i större mängder från Amerika. Parallellt med dessa operationer har även aktiviteten på sjön blivit mycket större. Nyligen meddelades den amerikanska beskickningen i England, att stora kontingenter krigsmateriel, som var på väg till England från Amerika, hade sänkts. Plymouth, Portsmouth och Dorchester voro de punkter, som under den gångna veckan voro mest utsatta för de tyska bombanfallen.

Att det engelska flygvapnet är satt i stark tillivt intyga de upprepade och häftiga anfällen mot Tysklands industri-centra, hamnanläggningar och baser i de ockuperade områdena. Upprepade engelska anfall ha företagits mot flottbasen Brest, varvid de tyska slagskeppen "Scharnhorst" och "Goeben" ha blivit skadade. Dessutom har även Kiel, Berlin, Bremerhaven, Wilhelmshaven, Bremen, Lybeck och Rotterdam varit utsatta för bombardemang från engelsmännens sida.

utökandet armén till 2.800.000 man och nu gäller det bara att vänta, att kongressen godkänner detta. (TASS.)

England uppfyller icke sina förpliktelser mot Eire

New York. (Tass). Enligt vad tidningen "New York Times" meddelar, sade den i USA varande koordineringsministern för försvaret för Eire till journalister, att England har vägrat att återlämna en del av krigsmateriel till Eire, som det för en tid sedan transporterats till de engelska hamnarna. På grund av detta har Eires regering ett flertal gånger framlagt protester till Englands regering, som emellertid icke reagerat på detta.

utvecklats vidare, varvid den enda ansträngning, som skulle ge resultat, vore erövrandet av Suezkanalen och Egypten. Om tyskarna väljer denna väg eller försöka på ett slutligt avgränsat tillstånd på huvudfronten genom ett anfall på Britiska öarna — detta komma de närmaste månaderna att utvisa.

Otvivelaktigt är emellertid segern på Balkan ett stort plus för tyskarna därigenom, att en ny front på Europas fastland likviderades. Ett visst minus därvidlag är emellertid det förhållande, att stora tyska okkupationsstyrkor skola hållas på det erövrade territoriet, där det finns omkring 20 miljoner invånare. Detta betyder en splittring av de tyska styrkorna.

Vad som angår anfallet på Egypten och Suezkanalen, så pågår denna aktion på den afrikanska kusten i Medelhavet redan sen i slutet av mars. Världen var nog ganska förvånad, när de brittiska trupperna, vilka på en kort tid slog ut italienarna från Cyrenaika, varvid de togo nära 100.000 fångar och en myckenhet av krigsmateriel, på en ännu kortare tid förlorade hela det erövrade territoriet och nästan utan strid drog sig tillbaka till den egyptiska gränsen.

Utan tvivel fanns det mycket vågande orsaker till detta. I den brittiska armén fanns det under general Wavells kommando vid vinteroffensivens början 300.000 man, 1500 flygplan, 1000 tankar och 1000 kanoner. Just när engelsmännen lagom hunnit till Cyrenaiska västgräns, blev tillrättad på Balkan hotande och det brittiska överkommandot beslöt att sända en del trupper från

USA-s statsmäns mening om ställningen

Snabb och effektiv hjälp till England

Washington (TASS). Förenta Staternas Statssekreterare Hull utträdde med tal vid ett sammanträde av "Internationella rättens förening i Amerika". Hull kritiserade dessa funktionärer i Förenta Staterna, vilka "änse, att Förenta Staterna ej behöva sätta sig till motvärn, förrän fiendens beväpnade styrkor ha överskridit gränsen till västra halvklotet". Enligt Hulls ord ha händerna ytterst klart visat, att västra halvklotets och Förenta Staternas säkerhet fordrar motstånd på alla punkter, där det skulle göra den största nytan. Därför måste man ge England och dess bundsförvanter hjälp utan någon som helst tvekan. En sådan hjälp måste komma till sin destinationstort under den allra kortaste tid och i största möjliga omfattning.

I det han besvarade frågan, varför Förenta Staterna skulle vara intresserade av andra staters försvar, sade Hull, att Englands försvar vore en del av Förenta Staternas eget försvar och panten för deras egen säkerhet.

På frågan, hur man skulle kunna anfalla Amerika över Atlanten, när det tillhitts ej har lyckats att företa angrepp på England över La Manchekanalen, svarade Hull:

— Engelska kanalen har blivit omöjlig att komma över tack vare engelska flottans och de engelska beväpnade styrkornas fasta vilja. Om kontrollen av Atlantiska oceanen försvunne, skulle Atlanten ej mera vara ett hinder för invasion i Amerika utan en bred väg för fienden, som kommer från väster. Förenta Staternas säkerhet ligger i dess förmåga att ej låta främmande makter överta kontrollen av Atlantiska oceanen.

I ett slutligt sammandrag sade Hull, att förstärkandet av Förenta Staternas försvar fordrar större ansträngningar och offer från medborgarnas sida.

USA-s marinminister Knox' tal New-York. (Tass). Vid Tidningsförläggarnas Förbunds sammanträde utträdde Amerikas marinminister Knox med ett tal, vari han visade tecken till missnöje med neutralitetspakten mellan Sovjetunionen och Japan. Knox uttalade: "Redan på många månaders tid finns det ingen förbindelse med Europas länder förutom med England. En massa ubåtar spårar vägen. Dessa ubåtar aktionsrikt förlängs ständigt och har för länge sedan överskridit linjen som skiljer Europa från Amerika. Tyska kryssare anställa stora skador på handelsfartyg, som segla mellan England och Amerika."

från Nord-Norge och norra Frankrike,

där tyskarna ha starka flygbaser, utvändiga starka bomplanförband och försvara till det yttersta den engelska flottans läge. Fartygsförlusterna ökas ständigt, och i större omfattning än det man kan ersätta dem med. Medelhavet, som är en väg för Amerikas handel, har blivit en förbjuden zon. I Afrika finns det inga hamnar, som Amerika kunde använda för handel. Vart än USA vänder sig kring Afrikas kuster, så finner det alltid vatten, som vimlar av fiendliga hjälpkryssare.

Vidare sade Knox, att Syd-Amerika icke är skyddad för en invasion. Han menade, att axelmakterna försöka skaffa sig stödjepunkter för att därifrån anfalla USA. Knox underströk särskilt, att Tyskland befäster Dakar och från det därifrån kan hindra USA-s handel med Syd-Amerika. Om England förlorar slaget om Atlanten, kommer Amerikas isolation att bli fullständig. Om England förlorar, har USA att välja, om det vill sträcka vapen elir strida.

"Vi har deklarerat, att vi icke låta England förlora. Om vi hunnit så långt, kan vi endast fortsätta. Vi kan icke tillåta att våra varor sänkas och att vi förstöras. Vi måste uppfylla våra löften om hjälp till England. Vi måste föra saken till slut," uttryckte Knox till slut.

England förstärker försvaret av Gibraltar

Stora engelska transportfartyg transporterar till Gibraltar krigsmateriel och födoämnen. Engelsmännen ha i Gibraltar byggt underjordiska skyddsrum, arbetsverkstäder och elektriska stationer. Grävningen av kanalen, som förvänder Gibraltar till en ö, närmar sig sitt slut.

Vidare anlände till Gibraltar ett slagskepp, en kryssare, flygmotortfartyg och 5 jagare. (Tass.)

I Sverige utfodras djuren med halmtav

Förtvivlat läge i norra Älvsborg. På många håll i norra Älvsborg län har jordbrukarna måst tillgripa nödåtgärden att utfodra djuren med halmtav, ljung och gräsris för att hindra total nedslaktning av djurbeståndet.

Denna dystra bild av läget gavs av en delegation från Göta Riksdal och Tössbo härad ordförande av S. L. F., som uppvaktade jordbruksministern, stråfoderhandelsföreningen och livsmedelskommissionen. Deputationen begärde, att snara åtgärder skall vidtas för att avhjälpa stråfoderbristen inom de berörda områdena, där situationen är förtvivlad på grund av fjolårets svaga skörd.

leons fälttåg och så engelsmännen vid pyramiderna i stället för att finna en direkt lösning genom invasion på Britiska öarna. Men det tyska folket har fått löfte om att under detta år hemföra den slutliga segern, och man får anta, att de tyska arméerna ej förbli likgammala avslödda beundrande den vackra grekiska kusten. Tyskarna ha än en gång slagit sina motståndare, men det slutliga avgränsandet har dock inte kommit. Därför måste det ännu hända något.

För engelsmännen har balkankriget förutom nederlag medfört även andra förtretligheter. I Grekland kämpa framför allt trupper från Australien och Nya Zeeland. Nu framgår det, att engelsmännen ej ha frågat om tillstånd från Australiens regering att sända de australiska trupperna till Grekland. För det andra anklagar man det engelska överbefälet för att ej ha sändt australiska trupperna tillräckligt hjälp, varför de råkade i ett mycket svårt läge i Grekland. Den australiska premiärministern, som för närvarande vistas i London, har gjort den engelska regeringen blittra förebåelser härifrån. Med anklagelser ha även Australiens oppositionspartier framträtt. Nederlaget i Grekland har alltså framkallat misshälligheter mellan England och dess främsta dominion.

De engelska regeringskretsarna parera förebåelserna med påståendet, att det i varje fall var nödvändigt att ge Grekland — bundsförväntan — hjälp, och i motsatt fall skulle anklagelserna varit ännu skarpare.

Före balkankrigets slut

Som alla tecken antyda lider balkankriget mot sitt slut. En stor del av den grekiska armén har kapitulera och kungen tillsammans med regeringen flydde till ön Kreta. Den andra delen av armén fortsätter tills vidare kampen tillsammans med engelsmännen, men läget anses allmänt som hopplöst.

Händelsernas utveckling visade än en gång, att inget naturligt hinder är övertägligt för vår krigsteknik, naturligtvis under den förutsättningen att den anfallande är försvararen mycket överlägsen i fråga om teknik och människomassa. De tappra jugoslaviska arméerna motstodo ej tyskarnas anfall, ej heller Grekland kunde försvaras av de svåröverskådliga bergstrakterna, vilka enligt neutrala observatörers mening — liksom i Jugoslavien — ej skulle möjliggöra mekaniserade trupper framgångsrika verksamhet. Passet Thermopyle, där för ett och ett halvt tusen år sedan 300 spartaner kämpade sin historiska kamp med de vilda persiska skarorna, föll nu med mindre beröm, ehuru försvararnas tapperhet ej alls behövde vara mindre än de antika spartanernas dödsförtä. Tekniken vinner, om man använder sig av den med skicklighet.

Som vi minnas, spådde man före det abessinska kriget, att italienarna aldrig skulle komma att övervinna de svårigheter, som landskapet bjöd på. Men de övervunnos dock, emedan motståndaren

var krigstekniskt underlägsen. Samma terrängsvårigheter och en ojämförligt bättre utrustad motståndare hindra ej nu Brittiska imperiets härar att vinna de förra erövrarna av Abyssinien, Italienarna. Den grekiska armén, som hittills framgångsrikt kämpade i Albanien, kunde ej motstå den tyska järvälten bättre än abessinierna då motstodo italienarna. Ej heller den brittiska expeditionsskären i Grekland kunde inverka på händelsernas gång. I varje fall får man ta med i beräkningen, att den långa sjövägen från Egypten till Grekland gjorde transporten till de brittiska trupperna ganska besvärlig, i synnerhet under kampens sista fas, då de viktigare hamnarna i Grekland voro i tyskarnas händer eller under deras ständiga eld från luften.

Orsakerna till balkanhändelserna må vara vilka som helst — nu står man inför följder. Den ena seger och den andra nederlag kan uppskattas på olika sätt, men ett är klart: att Balkan endast är en episod i den stora kampen. Två folk ha igen trampats under krigsmaskinens hjul, utan att det skulle ha avgjort det tysk-engelska kriget.

Nu står tyskarna ha erövrat Greklands kust, stå de inför nya problem. Utan tvivel ha de fått några strategiska fördelar, vilka emellertid minskas genom det förhållande, att Kreta och andra grekiska öar är i engelsmännens händer, vilket slätter dem i stånd att fortfarande kontrollera Medelhavets östra del och isolera Italiens baser på Dodekaneserna. Erövringen av den grekiska kusten får sitt fulla värde, först när denna seger